

Vanhusneuvoston kokous 3/2018

Aika: 13.3.2018 klo 13.03–15.36 (tauko palohälytyksen takia 14.06-14.19)

Paikka: Kaupungintalo, kokoomuksen ryhmähuone, Aleksanterinkatu 20

Läsnä: Laura Varjokari (puheenjohtaja), Mirja Arajärvi, Timo Auranen, Antti Henriksson, Pirjo-Liisa Kangasniemi (13.36 alk.), Erja Kauppinen, Veijo Lehto, Lena Lindberg, Markus Löfström, Seija Meripaasi, Anne Nissinen (14.06 asti), Marja Ruotsalainen, Jenni Räsänen sij. Sari Langdon, Taina Saarinen (15.27 asti), Lala Sjöblom, Pirkko Telaranta, Pirjo Tujula, ~~Toivo Tupin~~, Irma Kähäri ja Outi Paulig (siht.)

Asiantuntijavieras: Harriet Finne-Soveri (kohdat 8-9)

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin muutettuna siten, että Helsingin esteettömyystyö siirretään käsiteltäväksi myöhemmin (18.4.2018 kokouksessa) ja ajankohtaista tilannetta sote- ja maankuntavalmistelussa esittelee Harriet Finne-Soveri.

3. Edellisen kokouksen muistio

Muistio oli jaettu 20.2.2018. Siihen ei ollut huomautettavaa.

4. Kaupunkiympäristötoimialan esittely ja ajankohtaiset asiat

Pirjo Tujula esitteli kaupunkiympäristötoimialan organisaatiota, tehtäviä ja monipuolisia toimintamuotoja. Esitys muistion liitteenä. Todettiin hyödyllisen Uutta Helsinkiä –sivuston olemassaolo <https://www.uuttahelsinki.fi/fi>

Pirjo totesi, että teknisen puolen monien virastojen kokoaminen yhdeksi toimialaksi on ollut iso muutos työntekijöille ja toimintakäytännöt ovat vielä hioutumassa. Asukkaiden kannalta muutos on hyvä, sillä mm. asiointi- ja lupakäytännöt ovat selkeytyneet. Lupa-asioiden katuosoite on Sörnäistenkatu 1. Kalasatamaan valmistuu v. 2020 uusi toimitalo, jonne toimintaa tullaan keskittämään. Keskustelua herättivät mm.

- uudet liikennehankkeet, niiden esteettömyys ja pysäkkien sijainti
- saarikaupunginosien (kuten Vuosaari, Katajanokka ja Suomenlinna) pelastussuunnitelmat. Miten esim. Vuosaaren asukkaat, joita on tulevaisuudessa jopa 60 000, evakuoidaan tarvittaessa? Kysymys jäi auki.
- Mitä tarkoittaa kantakaupungin uudelleenkaavoitus? Pirjo lupasi ottaa selvää asiasta.

5. Kuljetuspalvelun yhteistyöryhmän esittely

Lala Sjöblom esitteli yhteistyöryhmää, jossa hän on vanhusneuvoston edustajana. Kokousmuistion liitteenä on raportti kuljetuspalvelun tammikuun toiminnasta ja asiakaspalautteesta. Jatkossa vanhusneuvostolle toimitetaan myös yhteistyöryhmän kokousmuistiot.

Yhteistyöryhmä kokoontuu kuukausittain ja siihen kuuluu mm. vammaisjärjestöjen, liikennöitsijöiden ja sosiaali- ja terveystoimen edustajia. Päätehtävänä on seurata kuljetuspalvelukeskuksen toimintaa. Keskuksen asiakkaita ovat henkilöt, jotka erilaisista toimintatarjoitteista johtuen saavat kuljetuspalvelua joko sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain perusteella. Matkoja on kuukausittain 40 000-50 000. Lala kertoi, että kokouksissa on viime aikoina puhuttanut muun muassa kilpailutus, joka osaltaan aiheuttaa kuljettajien vaihtumista. Vakiokuljettajat olisivat tärkeitä etenkin muistisairaille. Palautteet, enimmäkseen kielteiset, kohdistuvat useimmiten juuri kuljettajiin. Kuljettajien koulutus ja etenkin asiakaspalvelutaitojen parantaminen onkin tärkeää. Koulutukseen tarvitaan mukaan kokemusasiantuntijoita, jotta yhteisymmärrys lisääntyisi. Toinen asiakkaiden kannalta haasteellinen asia on matkojen yhdistely. Lala totesi vanhusneuvoston edustajana pitävänsä tärkeänä huolehtia siitä, että asiakkailta tulevat palautteet otetaan vastaan.

Lalaan voi ottaa yhteyttä kuljetuspalveluihin ja yhteistyöryhmään liittyvissä asioissa.

6. Digneuvonnan asiat

Timo Auranen kertoi ajankohtaisista digineuvonnan asioista, diaesitys liitteenä. Kaupungin 5.3. antama lausunto digineuvonnan organisoinnista oli jaettu asialistan liitteenä. Palvelujen ja tietojen tarjoaminen pelkästään sähköisiä kanavia myöten ei riitä jatkossakaan. Etenkin julkisten palvelujen tulisi olla selkeitä ja helppokäyttöisiä. Niiden kehittämisessä pitäisi välttää ”vauhtisokeutta”. Digneuvonnassa tärkeää olisi tavoittaa kaikki tukea tarvitsevat. Helposti käy niin, että palvelu tavoittaa lähinnä aktiiviset ikäihmiset. Hankaluutta tuottaa joskus neuvojien vaihtuvuus. Suuri osa heistä on vapaaehtoisia tai palkkatuetun työn lyhytaikaisissa työsuhteissa.

Taina Saarinen totesi, että työväenopistoilla on laajaa digineuvontaa ja Sari Langdon kertoi kirjastojen digineuvonnan haasteista. Kirjastoihin tulee iäkkäitä ihmisiä pankkitunnuksineen pyytämään apua asioinnissa. Kirjastohenkilökunta ei saisi tällaista apua antaa ja joskus käy niin, että kirjaston muut asiakkaat tarjoutuvat auttamaan. Yksityisyyden turvaaminen on kriittinen kysymys digineuvonnassakin yleensäkin.

Timoon voi olla yhteydessä digineuvonnan asioihin liittyen.

7. Ajankohtainen tilanne sote- ja maakuntavalmistelussa, taustatiedoksi kohdan 9 kyselyyn vastaamiseen

Harriet esittäytyi todeten toimivansa Helsingin kotihoidon ylilääkärinä, hallituksen I&O-kärkihankkeen (=Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja kaikenikäisten omaishoitoa) asiantuntijatiimiin jäsenenä, THL:n vierailevana tutkimusprofessorina ja muissa asiantuntijatehtävissä. Hän on viime aikoina kiertänyt ympäri maata maakuntavalmisteluun liittyen ja käynyt myös vanhusneuvostoissa. Diaesitys liitteenä.

Harriet totesi, että kärkihankkeita on valmisteltu ”raha edellä”, eikä työntekijöihin ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Valmistelussa on ollut paljon odottelua, eikä sisällöllisiin asioihin ja operatiiviseen vaiheeseen ole vielä päästy käsiksi. Vaikka sote/maakuntauudistuksen toteutuminen on vielä epävarmaa, ovat tämän hankkeen asiat sellaisia, että ne olisi tärkeä saada kuntoon, koska ikärakenne on sellainen, että apua tarvitsevien ikäihmisten määrä kasvaa.

Kaapo-hanke (= Keskitetty alueellinen asiakas- ja palveluohjaus, josta tarkemmin dia-esityksessä) on kriittinen, koska sitä kautta voidaan pitää hallinnassa sirpaloituvaa palvelujärjestelmää niin, että ihmisille löytyy heidän tarvitsemansa palvelut. Tämän asiakasohjauksen pitää toimia ”kuin junan vessa”. Helsingin 1.2. aloittanut Helppiseniorin (=Seniori-info) uusi palvelu vastaa Kaapoa Helsingissä.

Harrietin käsitys on, että maakunnat eivät ole vielä riittävästi osanneet käyttää hyväksi asiantuntijoita, vaikka heitä on rekrytoitu. Maakuntahallinnolle monimuotoistuvan väestön palvelutarpeet ovat toistaiseksi vieraita. Vanhusneuvostojen kannattaa kiinnittää huomiota näihin prosesseihin (asiakasohjaus ja asiantuntijoiden käyttö) maakuntaudistuksessa. Uudenmaan maakuntavalmistelua voi seurata sivuilta <https://www.uusimaa2019.fi/uusimaa2019.fi>

Käytiin vilkasta keskustelua, aiheina mm.

- hoidettavien ja omaisten kuuleminen
- turvallisuudentunteen ja mielialan merkitys iäkkään ihmisen kotona pärjäämisessä
- huoli työntekijöiden ja esimiesten uupumisesta ja suuresta vaihtuvuudesta
- omaishoidon kriteerit Helsingissä ja muualla sekä
- omaishoitajaksi ryhtymisen kynnys, sijaistuspalvelujen saatavuus.

Puheenjohtaja kiitti Harriet Finne-Soveria ansiokkaasta esityksestä.

8. Vanhusten ja vammaisten palvelujen nykytila Uudellamaalla -kyselyyn vastaaminen
Päätettiin, että kyselyyn vastaaminen hoidetaan myöhemmin sähköpostilla.

9. Palaute eläkeläisjärjestöjen seminaarista ja mahdolliset jatkotoimet

Käsiteltiin työvaliokunnan esitystä, että tehdään seminaarissa esille nousseista asioista kannanotto. Luonnos: ”Eläkeläisten liikuntapalvelujen koordinoitua ja viestintää tulee tehostaa. Yksityisten kuntosalien käyttömahdollisuuksien selvittäminen on toivottavaa ja siitä halutaan kuulla lisää. Eläkeläisjärjestöillä on tarve isoihin ja esteettömiin kokoontumistiloihin. Koulujen tilojen, etenkin ruokasalien käytön avaaminen on tärkeää ja tuo mukanaan eri sukupolvien kohtaamisia. Kokoontumistilojen käytön käytännön asioihin, kuten siivoukseen ja kahvinkeittoon, on löydettävä ratkaisut. Varaamo-palvelun kattavuutta ja käyttömahdollisuuksia pitää laajentaa.”

Tehtiin useita lisäysehdotuksia luonnokseen:

- Varaamon saavutettavuuden ja käyttäjäystävällisyyden lisääminen, esteettömyysasioiden parempi huomioiminen mm. Palvelukarttaa hyväksi käyttämällä. Käyttäjätestausta tarvitaan.
- Palautetaan mahdollisuus siirtää oma liikuntavuoro toiseen ryhmään.
- Kaupungin edustajien näkökulmasta tiloja ja liikuntamahdollisuuksia on tarjolla, mutta eläkeläiset eivät helposti lähde toiselle puolelle kaupunkia.
- Todetaan, että Hekan tilojen käyttömahdollisuuksia ei saatu selvitettyä.
- Lisätään viittaus kaupungin strategiaan

Kannanottoa muokataan, tehdään lisäyksiä ja käsitellään uusi versio seuraavassa kokouksessa. Kannanotto lähetetään ainakin toimialajohtajille, tilapäälliköille ja apulaispormestareille. Lisäksi todettiin, että järjestöjen kuuleminen seminaarissa on tärkeää.

10. Palaute vaikuttajatoimielinten puheenjohtajien ja sihteerien yhteistyötapaamisesta

Tapaaminen oli 1.3. ja vanhusneuvostoa edustivat Veijo ja Outi. Tapaaminen järjestettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikuntien aloitteesta. Mukana oli myös vammaisneuvoston edustus. Tarkoituksena oli miettiä yhteistyömahdollisuuksia. Todettiin, että olisi hyvä löytää näiden neljän toimielimen jäsenille yhteinen (sähköinen) keskustelufoorumi, joka olisi esteetön. Tällaista etsitään. Pirjo T. oli pyynnöstä selvittänyt asiaa ja lähettänyt kyselyn Kehitysvammaliittoon.

Tapaamisessa sovittiin alustavasti syksyllä järjestettävästä yhteisestä seminaarista. Aihe-ehdotusta ei tapaamisessa vielä keksitty. Ideat ovat tervetulleita. Työvaliokunta totesi, että aiheena voisi olla syrjäytyminen ja yksinäisyys.

Vanhusneuvosto palaa asiaan.

11. Loppukevään kokousten ja tilaisuuksien valmistelutilanne

Kokous 18.4. paikkana valtuustosalin, paikalla oltava klo 12.30. Mukana on pormestari Jan Vapaavuori klo 13.00-13.45. Sovittiin työvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti, että seuraavista aiheista muotoillaan kysymykset, joihin pormestari vastaa kokouksessa oman valintansa ja aikataulunsa mukaan. Muihin pyydetään vastaukset kirjallisesti.

- Vanhusneuvoston vaikutusmahdollisuuksien lisääminen
- Stadin ikäohjelma (vanhuspalveluohjelma) on ikäystävällisen kaupungin kehittämisen kulmakivi. Milloin uusi ohjelma saadaan?
- Miten kaupunkistrategiaa toteutetaan?
- Miten huomioidaan ne, jotka eivät ole digimaailmassa? Käyttäjälähtöisyys ja kokemusasiantuntijat on saatava mukaan jo asioiden suunnitteluvaiheessa.

Lisäksi kaksi kysymystä, mikäli sote/maakuntauudistus näyttää toteutuvan:

- Maakunnalliset vanhusneuvostot
- Helsingin vanhuspalvelut, erityisesti palvelukeskusten tulevaisuus.

Kokouksen muut asiat:

- Pyydetään sote-toimialalta raporttia siitä, miten laajennettu toiminta Seniori-infossa on käynnistynyt.

Kokous 15.5.:

Teema: Ikäihmisten turvallisuus

- Turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö Matti Koskinen, Helsingin kaupunginkanslia
- Toiminnanjohtaja Satu Taiveaho ja suunnittelija Piia Tiilikallio, Suvanto ry

Kokouksen muut asiat:

- Palaute kuluneesta kaudesta
- Syksyn kokousten aiheet ja ajankohdat.

Muut kevään tilaisuudet ovat Kuusikko-kokous 26.4., Omaishoitopaneeli 22.5. ja Lahden-retki 30.5.2018. Niiden valmistelu etenee.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.36.

Laura Varjokari
Puheenjohtaja

Outi Paulig
Sihteeri